

Hiekkarantojen kunnostushanke (Hiekkis)

Metsä

Saimaan vesiensuojeluyhdistys

Sari Aaltonen & Roni Seppä

Hiekkis-hanke

Yleistä sisävesien hiekkarannoista

Hiekkarannan kunnostuksen vaiheet

Kunnostuskohde: Päihäniemen Satamahiekka

Hankkeen tulevaisuus

Hiekkis-hanke

Hiekkarantojen kunnostushanke

- Saimaan vesiensuojeluyhdistyksen hanke vuosille 2023-2024
- Tavoitteena heikosti tunnettujen Saimaan hiekkarantojen kartoittaminen ja kunnostaminen
- Rahoitus Helmi-elinympäristöohjelmasta ja Metsä Groupin luonto-ohjelmasta

Yleistä sisävesien hiekkarannoista

Sisävesien hiekkarannat

- Avoimia, niukkakasvuisia ja ravinnepitoisuudeltaan alhaisia rantoja, joiden maa-aines on pääosin hiekkaa tai hietää
- Rannan muoto, vedenpinnan vaihtelu ja rantavoimien vaikutus määräävät rantavyöhykkeen leveyden
- Vesi, tuuli ja jää muokkaavat ja liikuttavat maa-ainesta hiekkarannoilla, ylläpitäen avoimuutta
- Luokiteltu vaarantuneeksi koko maassa ja Etelä-Suomessa erittäin uhanalaiseksi
- Sisävesien hiekkarantoihin erikoistunutta lajistoa on melko vähän, mutta niistä monet ovat uhanalaisia

Yleisimpiä uhkatekijöitä

Ranta- ja vesirakentaminen → Rannan (osittainen) tuhoutuminen

Kulutus → Rannan kuluminen*

Rehevöityminen → Umpeenkasvun tehostuminen

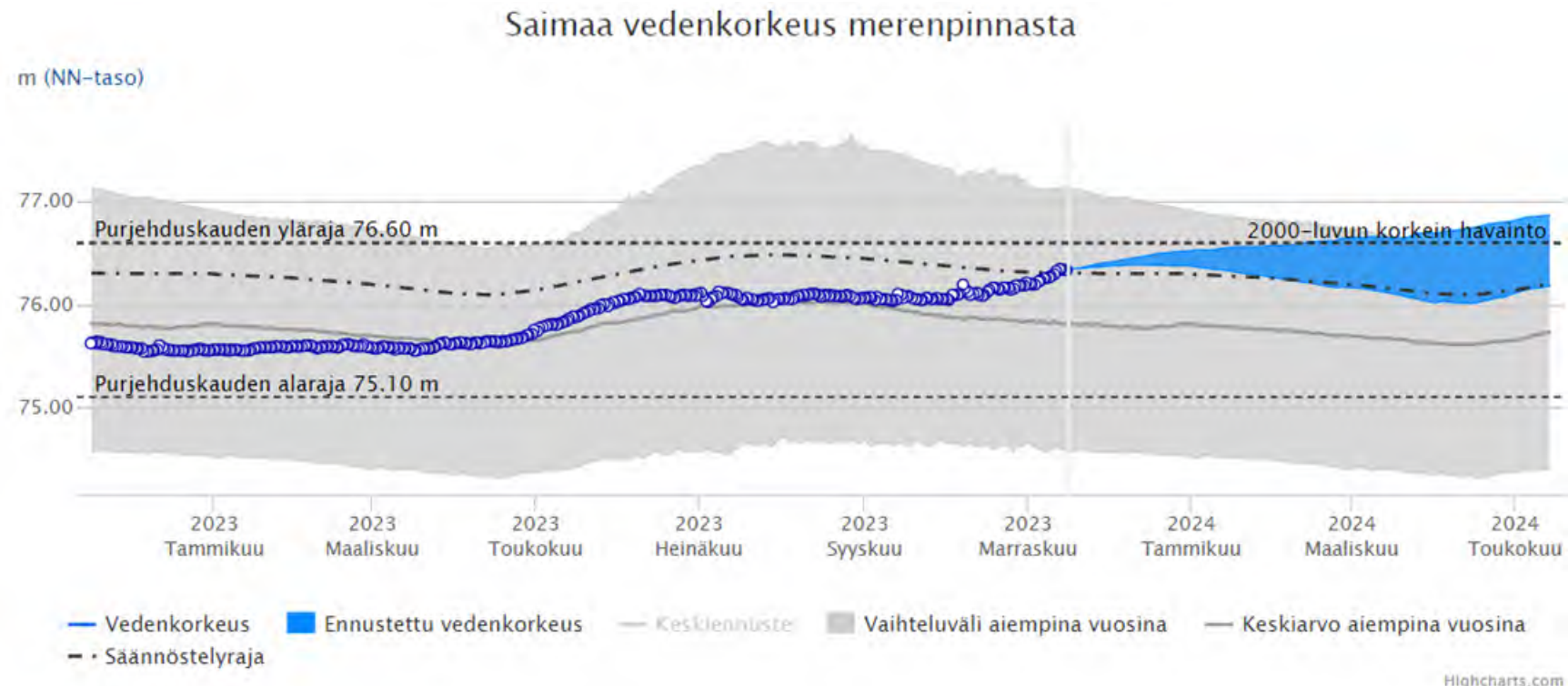
Vedenkorkeuden säännöstely → Veden ja jään vaikutuksien heikkeneminen

Ilmastonmuutos → Veden ja jään vaikutuksien heikkeneminen

* Kulutus myös osaltaan ylläpitää avoimuutta, joten esim. virkistyskäyttö voi olla hiekkarannalle hyödyllistä sen ollessa kohtuullista. Toisaalta, erityisesti hiekkarannoille tyypilliset kovakuoriaiset ovat haavoittuvaisia kulutuksen ja häiriöiden suhteen.

Saimaan juoksutussäätö

- Valtiosopimus: Vedenjuoksutusta Saimaasta tulee hoitaa niin, että Saimaan vedenkorkeutta ja Vuoksen virtaamaa pidetään mahdollisuuksien mukaan normaaleina.
- Juoksutus hoidetaan Vuoksen Tainionkosken voimalaitoksen padon avulla

Hiekkarannan umpeenkasvukehitys

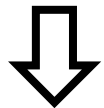

Hiekkarannan kunnostuksen vaiheet

Hiekkarantojen kartoitus

- Kartat ja muut paikkatietoaineistot
- Nykyisten ja historiallisten ilmakuvien vertailu
 - Muutokset vedenkorkeudessa voivat vaikeuttaa vertailua

Rannan tilanteen
tarkempi arviointi
vaatii kohteessa
käymistä

Dronekuvaus avuksi

Hiekkarantojen kartoitus

PAIKKATIEOIKKUNA

Näyteikkuna eri organisaatioiden julkaisemiin karttatasoihin

HAKU

KARTTATASOT 2

KARTTASELITTEET

KARTTAJULKAISU

TEEMAKARTAT

ANALYYSI

KÄYTTÖOHJE

OMAT TIEDOT

KOORDINAATTI-MUUNNOS

TIETOA PALVELUSTA

ILMOITUKSET

[Kirjautu - Rekisteröidy](#)

[På svenska - In English](#)

[Palaute tai tukipyyntö](#)

Historialliset ilmakuvat (1953)

1931 1940 1950 1960 1970 1980 1990 2000 2010 2023

200 m

HELMI – SISÄVESIEN HIEKKARANTOJEN KUNNOSTUSOPAS (LUONNOS)

Rudnäs Rasmus / Pohjois-Savon ELY-keskus

<https://vesi.fi/aineistopankki/helmi-sisavesien-hiekkarantaopas/>

10. marraskuuta 2022

Kunnostus

- Hiekkarannan kunnostuksen keskeisin tavoite on sen luontoarvojen suojeleminen ja lisääminen
 - Virkistyskäyttö hyötyy tietysti samalla
- Yleisimmät kunnostustoimenpiteet:
 - Hiekan päälle levittäytyneen kasvillisuuden, puuston ja muun orgaanisen aineksen poistaminen
 - Umpeenkasvun pysäyttäminen ja ehkäiseminen
 - Vieraslajien poistaminen
 - Liiallisen kulutuksen hallinta

- Hiekkarannat ovat vähäkasvisia, mutta eivät kasvittomia
- Liiallinen kasvillisuuden poisto voi heikentää hiekkarannan monimuotoisuutta
- Harva ruovikko ja heinikko ovat luontainen osa hiekkarantaa (mosaiikkimaisuus)

Lajiston kartoitus

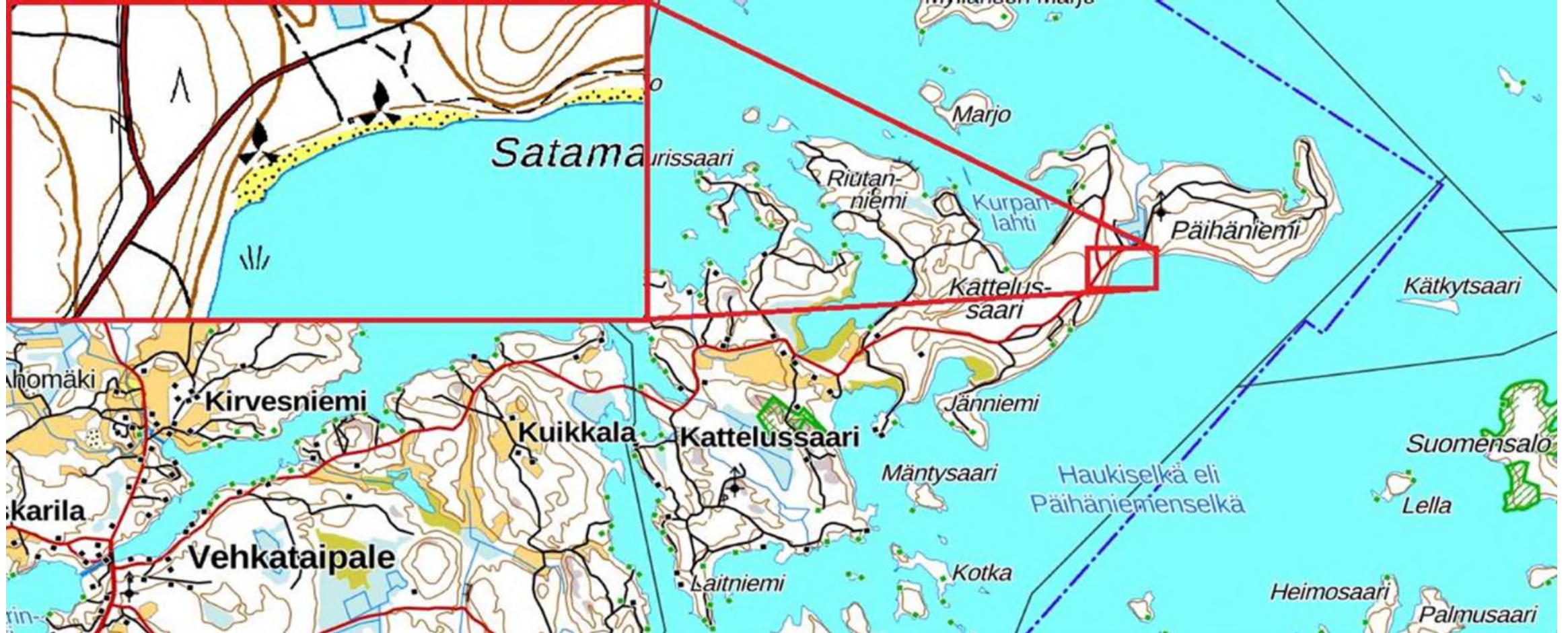
- Hiekkaan kaivautuvat kovakuoriaiset keskeinen osa ekosysteemiä
- Määrän ja monimuotoisuuden käyttäminen rannan kunnan indikaattorina
 - Eriyisen herkkiä kulutukselle
- Usein koko rannalla, mutta paikallisten esiintymien väistäminen kunnostustoimissa voi olla tarpeen

- Pitkälle umpeenkasvaneet rannat mahdollisesti saaneet uusia luontoarvoja
- Esim. viitasammakon ja monien korentojen suosimia elinympäristöjä

Kunnostuskohde: Päihäniemen Satamahiekka

- Hiekkis-hankkeen ensimmäinen kunnostettu hiekkaranta sijaitsee Päihäniemen eteläpuolella (Kyläniemi, Taipalsaari)
- Rannan pätyihin kertynyt ruovikkoa ja ruokomassoja
- Toisessa päädyssä myös puustoa ja orgaanista-ainesta hiekkarannalla

Itäpäädyn ruovikko (ennen → jälkeen)

Länsipäädyn ruovikko (ennen → jälkeen)

Puuston poisto (ennen → jälkeen)

Hankkeen tulevaisuus

Hiekkis 2024

- Toistaiseksi hankkeessa ollaan kartoitettu 58 hiekkarantaa, joista 9 arvioitu mahdollisiksi kunnostuskohteiksi
- Vuonna 2024 hankkeessa keskitytään kartoitettujen hiekkarantojen kunnostamiseen
- Suurin haaste kaluston saaminen saarissa sijaitseviin kohteisiin

Yhteenveto

- Sisävesien hiekkarantojen kunto on heikentynyt ihmistoiminnan seurauksena
- Rannalle kertyvä ruokomassa ja muu orgaaninen aines edesauttaa rannan umpeenkasvua
 - Hiekkarantoja voidaan kunnostaa poistamalla ruovikkoa ja rannalle levinnyttä puustoa
- Pitkälle umpeenkasvaneille rannoille mahdollisesti muodostunut uusia luontoarvoja
 - Liiallinen kunnostus mahdollista

KIITOS!

<https://www.svsy.fi/hankkeet/hiekkis/>
sari.aaltonen@svsy.fi puh. 0447361865
Roni.seppa@svsy.fi puh. 0447572520